
ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

УДК 336.742

М. Ю. Демченко, к.е.н.**ЗОЛОТОДОБУВАННЯ ЗА ПІДСУМКАМИ ОСТАННЬОГО П'ЯТИЛІТТЯ**

У статті автор робить порівняльний аналіз запасів золота в надрах землі станом на 2013 р. та рівня видобутку золота окремими країнами світу за період 2009-2013 рр. Отримані дані підтверджують, що країни з найбільшими запасами золота, насамперед це Китай, Австралія, Російська Федерація, Сполучені Штати Америки, Південно-Африканська Республіка, Канада та Індонезія, є одночасно і світовими лідерами з видобутку золота. Наголошується, що, починаючи з 2007 р., безапеляційним лідером серед усіх країн світу за показником видобування золота є Китай, який останні два роки поспіль видобуває золота більше, ніж 400 тонн на рік. Визначено, що за підсумками останнього п'ятиліття найбільше видобувають золота компанії з Канади, Сполучених Штатів Америки та Південно-Африканської Республіки.

Ключові слова: запаси золота, видобуток золота, резерви золота, тройська унція золота, ринок золота, міжнародні резерви, компанія з видобування золота.

М. Ю. Демченко, к.э.н.**ЗОЛОТОДОБЫЧА ПО ИТОГАМ ПОСЛЕДНЕЙ ПЯТИЛЕТКИ**

В статье автор проводит сравнительный анализ запасов золота в недрах земли по состоянию на 2013 г. и уровня добычи золота отдельными странами мира за период 2009-2013 гг. Полученные данные подтверждают, что страны с наибольшими запасами золота, в первую очередь Китай, Австралия, Российская Федерация, Соединенные Штаты Америки, Южно-Африканская Республика, Канада и Индонезия, одновременно являются и мировыми лидерами по добыче золота. Подчеркивается, что, начиная с 2007 г., безапелляционным лидером среди всех стран мира по показателю добычи золота является Китай, который последние два года подряд добывает золота больше, чем 400 тонн в год. Определено, что по итогам последней пятилетки наибольшее количество золота добывают компании из Канады, Соединенных Штатов Америки и Южно-Африканской Республики.

Ключевые слова: запасы золота, добыча золота, резервы золота, тройская унция золота, рынок золота, международные резервы, компания по добыче золота.

M. Yu. Demchenko, candidate of economic sciences**RESULTS OF THE GOLD-MINING FOR THE PAST FIVE YEARS**

The author provides a comparative analysis of the gold reserves in the bowels of the earth by the state of 2013 and the level of gold production by certain countries of the world for the period of 2009-2013. These data confirm that the countries with the largest gold reserves are: China, Australia, The Russian Federation The United States of America, South Africa, Canada and Indonesia, and at the same time are the world leaders with gold mining. It is emphasized, that since

---

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

2007 the peremptory leader among the all countries of the world is China, as for the results of gold-mining, which has extracted gold more than a 400 tons per year for last two years in a row. It is determined that for the results of the last five years the largest mine for gold have companies from Canada, The United States of America and The Republic of South Africa.

Keywords: *gold reserves, gold-mining, gold reserves, troy ounce of gold, gold market, international reserves, gold mining company.*

Актуальність теми дослідження. Окремі країни світу протягом тривалого періоду наполегливо видобувають золото з власних і закордонних родовищ. Особливу активність у видобутку золота демонструють такі країни: Китай, Австралія, Російська Федерація, Сполучені Штати Америки, Канада, які спромоглися за останні п'ять років наростити видобуток жовтого металу. Така тенденція не призупинилася навіть у період спаду світових цін на золото, починаючи з другої половини 2012 р., що вступає в протиріччя з усіма відомими сучасними ринковими економічними моделями, особливо попиту і пропозиції. Тобто, здавалося б, що зменшення ціни і попиту на золото повинно зумовлювати зменшення обсягів його виробництва, але ж навпаки – відбувається постійне зростання цього показника. Такі події на ринку золота стають дедалі все більш незрозумілими з наукової точки зору і потребують нового економічного обґрунтування, тому вивчення сучасних обсягів видобутку золота і тенденцій сучасної промислової конкуренції, мінливості ціни на золото вбачається нам актуальним та своєчасним.

Постановка проблеми. Необхідність і значимість дослідження сучасних обсягів видобутку золота, визначення його сучасних тенденцій зумовлюється тим, що золото, як і всі природні ресурси, в надрах землі не є нескінченним. Саме його природна обмеженість, на думку автора, може виступати головним каталізатором постійного збільшення видобутку, навіть попри скорочення попиту і зменшення ціни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існує багато науково-теоретичних досліджень щодо питання добичі та використання золота, мінливості його ціни і попиту. Вагомий внесок в розвиток таких досліджень зробили вітчизняні та зарубіжні науковці, зокрема Боришкевич О., Дудкін М., Катасонов В., Самсонов М, Чайкіна О., Шульгіна К., Яригіна А. та багато ін. Але, на наш погляд, є необхідність подальшого дослідження обсягів добичі золота провідними країнами та компаніями світу, визначення сучасних тенденцій глобального ринку золота.

Постановка завдання. Метою статті є: 1) визначення світових сучасних тенденцій видобутку золота провідними країнами світу за період 2009-2013 рр.; 2) характеристика та узагальнення рейтингу провідних компаній з добичі золота за період 2009-2013 рр.

Виклад основного матеріалу. Аурум (латинське слово) або більш відоме в перекладі як золото (*Au*) – один найзагадковіших і найбільш бажаних металів з усіх, що відомі людству. За його жовтий колір він має назву „жовтий метал”, є м'яким, але при цьому надзвичайно важким металом. На нього не діють розбавлені і концентровані кислоти, він стійкий до дії атмосферної корозії і різних типів природних вод, не розчиняється в соляній або азотній кислотах, але одночасно легко розчиняється у так званій „царській горілці”. Золоті вироби були виявлені під час розкопок найдавніших людських поселень епохи неоліту в горах Франції, в кельтських могильниках, у давніх похованнях на території України та Єгипту, серед найдавніших культурних шарів у Індії та Китаї [1].

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

У природі золото, головним чином, трапляється у вигляді золота самородного, а також у вигляді твердих розчинів зі сріблом, міддю, бісмутом, родієм, іридієм і платиною. За даними аналітиків, приблизні світові запаси золота в надрах землі оцінюються в 52 тис. тонн, а середній вміст золота складає 3 мг на 1 тону ґрунту. Його родовища знаходяться на території більше ніж у ста країнах світу, на всіх континентах та в різних геологічних типах. При цьому приблизно 62 % світових запасів золота сконцентровано в надрах восьми країн: в Південно-Африканській Республіці – 10 %; Сполучених Штатах Америки, Російській Федерації, Узбекистані, Канаді – по 8 %; Індонезії, Австралії – по 7 %; Чилі – 6 % (рис. 1).

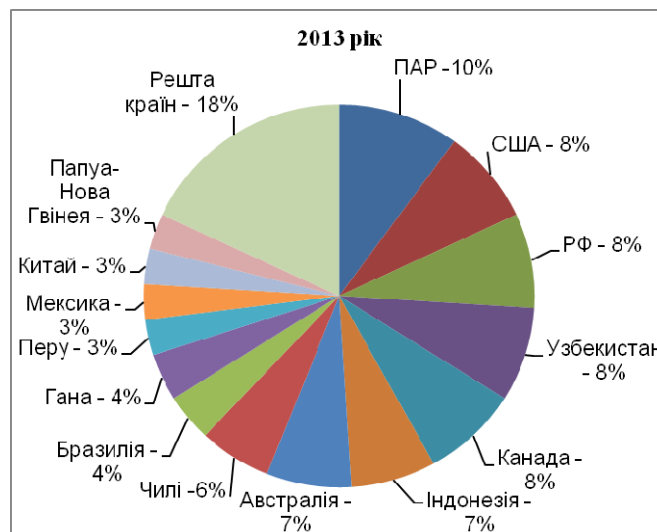

Рис. 1. Розподіл надрових запасів золота серед країн світу, %
Джерело: [2, с. 18]

Саме ці країни мають визначальний вплив на світовий ринок золота, оскільки є головними гравцями на ньому. Однак завдяки збільшенню вартості матеріальних і енергетичних ресурсів та зниженню середнього вмісту золота в рудах останніми роками відбувалося зростання витрат та собівартості видобутку золота, що нівелювалося постійним зростанням ціни на нього. Як нами зазначалося в попередніх дослідженнях, з 2001 р. по 2012 р. ринкова ціна золота у світі невинно зростала, що було дуже сприятливим чинником для збільшення прибутковості золотодобування [3, с. 118-124]. Але ситуація повинна була б почати змінюватися після досягнення 6 вересня 2011 р. золотом історичного максимуму ціни на рівні 1920 дол. США за 1 тройську унцію і поступовим зниженням ціни у 2012 р. до рівня 1700 дол. США за 1 тройську унцію, у 2013 р. – 1500 дол. США, у першій половині 2014 р. – 1300 дол. США. Тобто, рівень цін за 1 унцію золота щороку зменшується на 200 дол. США.

Разом з тим, видобуток золота у світі, і не тільки за останні п'ять років, сумарно невинно зростає. Так, за період 2009-2013 рр., видобуток золота зріс з 2584 тонн до 3009 тонн, тобто більше, ніж на 16 % (табл. 1). Тільки за 2013 р. рівень видобування золота у світі зріс на 4,6 % порівняно з рівнем попереднього року. Майже всі провідні країни демонструють зростання показників видобутку золота, навіть у період зниження ринкових цін (2012-2013 рр.), за винятком Південно-Африканської Республіки та Індонезії, які вже досягали піку видобутку в минулі роки.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Таблиця 1

Обсяги видобутку золота окремими країнами світу, середньорічна ціна золота за період 2009-2013 рр., (тонн)

Країни	Роки	2013	2012	2011	2010	2009
1. Китайська Народна Республіка		438	413	369	351	324
2. Австралія		265	252	259	261	224
3. Російська Федерація		248	229	214	203	205
4. Сполучені Штати Америки		231	234	233	229	221
5. Південно-Африканська Республіка		182	179	198	203	220
6. Перу		179	185	178	185	182
7. Канада		125	104	108	91	96
8. Мексика		104	104	85	79	62
9. Гана		102	99	91	81	92
10. Індонезія		96	88	115	140	160
Всього по всіх країнах світу:		3009	2875	2812	2709	2584
Середньорічна ціна 1 тройської унції золота, дол. США ¹		1441	1670	1574	1224	972

Джерело: складено автором на основі [3; 4; 5, с. 102; 6].

Примітка: середньорічна ціна 1 тройської унції чистого золота на основі фіксингу Лондонської Асоціації учасників ринку дорогоцінних металів (LBMA – *The London Bullion Market Association*).

Друге місце в табл. 1 займає Австралія, одна із світових лідерів видобутку золота, яка вже у 1997 р. мала рекордний обсяг добичі золота в розмірі 314 тонн. Надалі видобуток поступово знижувався і у 2008 р. становив 215 тонн золота. Після світової фінансової кризи 2008-2009 рр. Австралія поступово збільшувала видобуток золота, досягнувши у 2013 р. рівня 265 тонн. Схожа тенденція з видобутку жовтого металу і у США. Так, у 1988 р. цією країною був досягнутий максимум на рівні 366 тонн, який поступово знижувався до рівня 221 тонни у 2009 р. В подальшому, як і Австралія, США поступово видобуток нарощувала. Російська Федерація, Канада, Мексика і Гана постійно збільшують видобуток золота за останні п'ять років, на що вплинуло збільшення ринкової ціни на золото та значна валютно-курсова волатильність у кризовий період.

Поки що беззаперечним світовим лідером видобутку золота є Китайська Народна Республіка, яка тримає пальму першості вже сьомий рік поспіль, починаючи з 2007 року. Цікаво, що КНР виборола цей п'єдестал у Південно-Африканської Республіки, яка, відповідно, утримувала його 111 років (з 1896 р.) [7]. Успіхи та наполегливість КНР з видобутку золота вражають. Ще у 1998 р. обсяги видобування чистого золота склали 165 тонн, а у 2013 р. – 438 тонн, тобто за останні 15 років КНР збільшила видобуток золота більше, ніж у 2,6 рази (рис. 2).

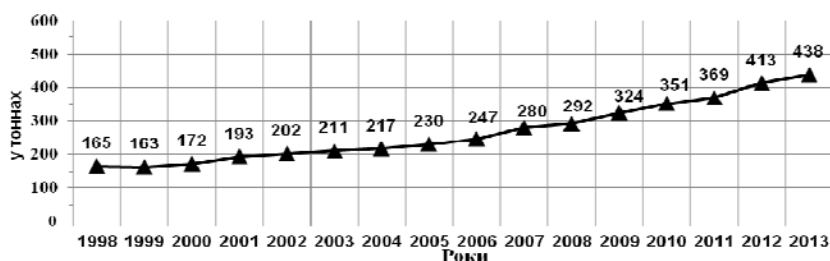

Рис. 2. Динаміка видобутку золота Китайською Народною Республікою за період 1998-2013 рр., у тоннах

Джерело: побудовано автором на основі [8-11].

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Динаміка безперервного зростання видобутку золота вказує на те, що свого піку з видобутку КНР ще не досягла, і коли це станеться, можна тільки здогадуватися. При цьому обсяги резервів чистого золота центрального банку КНР офіційно вже не змінюються з 2009 р. (1054 тонн золота) [3, с. 122; 12, с. 97], що оцінюється науковцями скептично, оскільки лише офіційна добіча за період 2010-2013 рр. сумарно складає 1571 тону золота.

Якщо скласти TOP-10 компаній світу з видобутку золота, то китайських компаній ми в ньому не знайдемо (табл. 2). Традиційно найбільше золота видобувають компанії з Канади, США, Південно-Африканської Республіки, які утримують пальму першості вже тривалий час.

Таблиця 2

Обсяги видобутку золота TOP-10 компаніями світу за період 2009-2013 рр., (тонн)

Компанії	Роки				
	2013	2012	2011	2010	2009
1. Barrick Gold (Канада)	223.0	230.8	239.5	241.5	230.9
2. Newmont Mining (США)	157.7	154.9	161.7	167.7	161.9
3. Anglo Gold Ashanti (ПАР)	127.8	122.5	134.7	140.4	143.0
4. Goldcorp (Канада)	83.0	74.6	78.5	78.4	75.3
5. Kinross Gold (Канада)	79.3	75.3	76.2	68.0	64.0
6. Newcrest Mining (Австралія)	73.4	64.4	76.9	72.8	49.2
7. Gold Fields (ПАР) ¹	57.2	95.8	101	102.5	106.7
8. Polyus Gold International Ltd. (РФ) ²	51.3	48.8	46.6	43.1	38,0*
9. Sibanye (ПАР) ¹	44,5	0.0	0.0	0.0	0.0
10. Harmony Gold (ПАР)	35.5	39.2	40.3	41.7	45.2

Джерело: складено автором на основі [10; 11; 13]

Примітки:

1. Компанія „Gold Fields”, починаючи з 2013 року, перевела все своє золотодобування на території Південно-Африканської Республіки до компанії „Sibanye”.

2. До 2009 року компанія „Polyus Gold International Ltd.” не входила до десятки найбільших компаній світу з добування золота.

Звичайно, треба враховувати, що китайські компанії тільки набирають оберти, роблять це поступово і, що важливо, без особливої реклами. Головні компанії Китаю - це державні горнорудні компанії „China Gold Group”, „Shandong Gold”, „Zijing Mining” та „Zhaojin Mining”, які добувають більшість золота в шести металогенічних провінціях (сукупностях рудних родовищ) країни з великою мінералізацією золота (Цзяодун, Сяоциньлін, Чуань-Шань-Гань, Янь-Ляо, Е-Вань-Гай та Дянь-Гуй-Цянь). Так, компанії „China Gold Group” належить 450 рудників із 1000 на території Китаю. Кожний рудник в середньому дає до 0,5 тонн золота на рік. Існує велика кількість (до 600) малих золотодобувних компаній, у яких обсяги видобутку золота на рік складають менше 1 тонни [7;8]. Крім цього, китайські золоторудні компанії протягом останніх років ведуть активну роботу з метою скуповування родовищ, рудників та золотодобувних компаній за кордоном, укладання договорів на спільний видобуток. Географія такої роботи надзвичайно велика, особливо це спостерігається в Австралії, країнах Африки, на Алясці, у Венесуелі, Чилі та інших країнах. Можна спрогнозувати, що невдовзі в рейтингу найпотужніших компаній з видобутку золота у світі з'являться і китайські виробники жовтого металу.

Висновки. Можна зробити висновки, що за період 2009-2013 рр. видобуток золота у світі постійно зростає. На позитивну динаміку золотовидобуван-

---

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

ня не впливають, або впливають несуттєво, такі чинники, як падіння світових ринкових цін на золото (друга половина 2012 р. – перша половина 2014 р.) та зростання собівартості видобутку 1 унції золота. Такий феномен має, на нашу думку, просте пояснення. Окремі країни світу, такі як Канада, Мексика, Індонезія та, особливо, Китай, прямо або завуальовано невпинно нарощують золоті резерви в складі своїх міжнародних резервів [14-15], шляхом нарощення видобутку золота, придбання родовищ і рудників, збільшення неофіційних каналів його придбання. При цьому офіційні ринки золота працюють у звичайному режимі, без різких змін та потрясінь, що створює атмосферу буденності та спокою і стимулює поступову дворічну стагнацію ціни. Така ситуація вкрай корисна для країн, які поки що нарощують золотий ресурс. Проте вона стане зовсім непрогнозованою після того, як „первинне” нагромадження золота закінчиться. За теперішнім рівнем щорічного видобутку та при сучасних технологіях, з поправкою на помилки і нові відкриття, в надрах землі золота залишилося не більше, як на 20-30 років роботи золотодобувних компаній. Визначити, яка буде ціна золота після того, як більшу частину його дістануть з надр землі, на даний момент неможливо. На це вплине багато чинників. Найвагоміші з них: стан світової валютної системи та роль у ній золота, структура системи міжнародних розрахунків та прив'язка валютних курсів. Беззаперечно одне – золото ще довго залишатиметься привабливим природним та ліквідним фінансовим ресурсом.

Лідерами з видобутку золота у світі протягом тривалого періоду є компанії з Канади, Сполучених Штатів Америки, Південно-Африканської Республіки. За період 2009-2013 рр. така тенденція мало змінилася. Але все ж таки вбачається поступове нарощення видобутку золота китайськими золотодобувними компаніями, що в майбутньому може змінити рейтинги компаній з видобутку золота на користь представників Піднебесної.

Література

1. Золото [Електронний ресурс] // Вікіпедія – вільна енциклопедія. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Золото>.
2. Дудкин Н. Сырьевая база и мировой рынок золота / Н. Дудкин // Золото и технологии. – 2014. – № 1(28) Март. – С. 16-20.
3. Демченко М. Ю. Золото – важлива складова міжнародних резервів / М. Ю. Демченко // Науковий вісник ЧДІЕУ. Серія 1, Економіка. – 2014. – № 2 (22). – С. 118-124.
4. Самсонов М. Структурные факторы цены на золото [Электронный ресурс] / М. Самсонов, И. Семягин // Золотодобывающая промышленность. – 2014. – № 2. – Режим доступа: <http://www.zolotonews.ru/news/41455.htm>.
5. Шульгина К. А. Экономическое моделирование технологии предварительного обращения для повышения эффективности золотодобывающих предприятий / К. А. Шульгина, А. В. Конев, Ж. В. Миронова, Л. Н. Кузина, С. В. Богдановская // Бизнес. Образование. Право. Вестник Волгоградского института бизнеса. – 2014. – № 1(26). – С. 101-105.
6. Interactive gold price chart [Електронний ресурс] // World Gold Council. – Режим доступу: <http://www.gold.org/investment/interactive-gold-price-chart>.
7. Катасонов В. Золотой вектор китайской политики / В. Катасонов // Фонд стратегической культуры – электронное издание. – Режим доступа: <http://www.fondsk.ru/pview/2013/04/06/zolotoj-vektor-kitajskoj-politiki-i-19921.html>.
8. Дудкин Н. В. Китай утверждается в роли лидера мировой золотодобычи [Электронный ресурс] / Н. В. Дудкин. – Режим доступа: <http://www.mineral.ru/Analytics/worldtrend/129/367/index.html>.
9. Чайкина Е. В. Особенности функционирования мирового рынка золота в условиях финансового кризиса / О. В. Чайкина // Вісник СевНТУ: зб. наук. пр. вип. 138/2013. Серія: Економіка і фінанси. – Севастополь, 2013. – С. 149-158.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

---

10. 10 крупнейших в мире стран и компаний золотодобытчиков в 2013 году [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://goldenfront.ru/articles/view/10-krupnejshih-v-mire-stran-i-kompanij-zolotodobytchikov-v-2013-godu>.

11. Ежегодный доклад Союза золотопромышленников „Золото – 2011”. Обзор современного состояния российского и мирового рынка золота [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://zolteh.ru/index.php?dn=news&to=art&id=436>.

12. Демченко М. Ю. Китайська Народна Республіка на шляху зміцнення та інтернаціоналізації юаня / М. Ю. Демченко // Науковий вісник ЧДІЕІУ. Серія 1, Економіка – 2014. – № 1 (21). – С. 94-99.

13. Добыча золота в мире: цифры и факты [Электронный ресурс] // Золотодобыча. – 2012. – № 166 (сентябрь). – Режим доступа: <http://zolotodb.ru/articles/other/gold/10714/>.

14. Демченко М. Ю. Міжнародні резерви в контексті змін валютної складової / М.Ю. Демченко // Науковий вісник ЧДІЕІУ. Серія 1, Економіка – 2013. – № 4 (20). – С. 164-171.

15. Демченко М. Ю. Глобальні золотовалютні резерви: сучасний стан та прогноз / М. Ю. Демченко // Науковий вісник ЧДІЕІУ. Серія 1, Економіка. – 2013. – № 3(19). – С. 108-116.

References

1. Wikipedia - the free encyclopedia. (n.d.). Zoloto [Gold]. [uk.wikipedia.org/](http://uk.wikipedia.org/wiki/Золото) Retrieved from <http://uk.wikipedia.org/wiki/Золото>. [in Ukrainian].

2. Dudkin, N. (2014). Syryevaya baza i mirovoy rynek zolota [The raw material base and the world gold market]. *Zoloto i tekhnologii - Gold and Technology*, 1(28), 16-20 [in Russian].

3. Demchenko, M. Yu. (2014). Zoloto – vazhlyva skladova mizhnarodnykh rezerviv [Gold is an important component of international reserves]. *Naukovyi visnyk ChDIEU – Scientific journal of CSIEM*, 2 (22), 118-124 [in Ukrainian].

4. Samsonov, N., & Semyagin, I. (2014). Strukturnyye factory tseny na zoloto [Structural factors for the gold price]. Retrieved from <http://www.zolotonews.ru/news/41455.htm> [in Russian].

5. Shulgina, K. A., Konev, A. V., Mironova, Zh. V., Kuzina, L. N., & Bogdanovskaya, S. V. (2014). Ekonomicheskoe modelirovanie tekhnologii predvaritnogo obrabashcheniya dlya povysheniya effektivnosti zolotodobyvayushchih predpriyatiy [Economic modelling of pre-treatment technology to improve the efficiency of gold mining companies]. *Biznes. Obrazovanie. Pravo. Vestnik Volgogradskogo instituta biznesa - Business. Education. Law. Bulletin of Volgograd Business Institute*, 1(26), 101-105 [in Russian].

6. World Gold Council (n.d.). *Interactive gold price chart*. Retrieved from <http://www.gold.org/investment/interactive-gold-price-chart>

7. Katasonov, V. (2013). Zolotoy vektor kitayskoy politiki [Golden vector of Chinese politics]. *Fond strategicheskoy kulturey - Strategic Culture Foundation*. Retrieved from <http://www.fondsk.ru/pview/2013/04/06/zolotoj-vektor-kitajskoj-politiki-i-19921.html>. [in Russian].

8. Dudkin, N. V. (n.d.). Kitay utverzhaetsya v roli lidera mirovoy zolotodobychi [China as the leader of the world's gold-mining]. www.mineral.ru Retrieved from <http://www.mineral.ru/Analytics/worldtrend/129/367/index.html> [in Russian].

9. Chaykina, E. V. (2013). Osobennosti funktsionirovaniya mirovogo rynka zolota v usloviyakh finansovogo krizisa [Features of functioning of the world gold market during the financial crisis]. *Visnyk Sevastopolskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu zb. nauk. pr. vyp - Bulletin of Sevastopol National Technical University Collection of scientific works edition*, 138, 149-158 [in Russian].

10. 10 крупнейших в мире стран и компаний золотодобытчиков в 2013 году [The 10 largest countries and companies of gold-mining in the world in 2013]. (n.d.). [goldenfront.ru](http://goldenfront.ru/articles/view/10-krupnejshih-v-mire-stran-i-kompanij-zolotodobytchikov-v-2013-godu) Retrieved from <http://goldenfront.ru/articles/view/10-krupnejshih-v-mire-stran-i-kompanij-zolotodobytchikov-v-2013-godu>. [in Russian].

11. Yezhegodnyy doklad Soyuza zolotopromyshlennikov “Zoloto – 2011”. Obzor sovremennogo sostoyaniya rossiyskogo i mirovogo rynka zolota [Annual report of the Union of gold-miners "Gold - 2011". Overview of the current state of the Russian and world gold

---

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

---

market] (n.d.). *zolteh.ru* Retrieved from <http://zolteh.ru/index.php?dn=news&to=art&id=436>. [in Russian].

12. Demchenko, M. Yu. (2014). Kytayska Narodna Respublika na shliakhu zmitsnennia ta inter-natsionalizatsii yuania [Republic of China is on the way of strengthening and internationalization of the yuan]. *Naukovyi visnyk ChDIEU – Scientific Journal of ChSIEM*, 1(21), 94-99 [in Ukrainian].

13. Dobycha zolota v mire: tsyfry i fakty [Gold mining in the world: facts and figures]. (2012). *Zolotodobycha – Gold-mining*, 166. Retrieved from <http://zolotodb.ru/articles/other/gold/10714/>. [in Russian].

14. Demchenko, M. Yu. (2013). Mizhnarodni rezervy v konteksti zmin valiutnoi skladovoi [International reserves in the context of changes of currency component]. *Naukovyi visnyk ChDIEU - Scientific Journal of ChSIEM*, 4 (20), 164-171 [in Ukrainian].

15. Demchenko, M. Yu. (2013). Hlobalni zolotovaliutni rezervy: suchasnyi stan ta prohnnoz [Global gold and exchange reserves: current situation and prediction]. *Naukovyi visnyk ChDIEU Serii 1- Scientific Journal of ChSIEM*, 3(19), 108-116 [in Ukrainian].

Надійшла 02.04.2014 р.